

**Wpływ RPO
WK-P 2014-2020 na realizację celów
Strategii EUROPA 2020 w zakresie
ochrony środowiska i zmian
klimatu**

- broszura informacyjna

 FundEko

I D E A

CELE BADANIA

Celem badania było określenie **wpływu projektów finansowanych ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 (RPO) na realizację celów Strategii Europa 2020 w obszarze ochrony środowiska i zmian klimatu.**

Przedmiot badania:

- ☞ ocena w jakim stopniu wsparcie przyczyniało się do spełnienia celów 3X20%
- ☞ efekty projektów z obszaru ochrony środowiska i zmian klimatu
- ☞ dobre praktyki i bariery napotykanie przez beneficjentów.

Cel Strategii Europa 2020 mierzony jest poprzez osiągnięcie trzech wskaźników:

- Zwiększenie efektywności energetycznej o **20%**
- Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych co najmniej o 20% lub, jeśli pozwolą na to warunki, nawet o **30%**
- Zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w finalnym zużyciu energii brutto do poziomu **20%**

METODOLOGIA BADANIA

W badaniu zastosowano podejście badawcze oparte na **ewaluacji wspieranej teorią**. Oznacza to, że skupiono się na wskazaniu, co rzeczywiście się zmieniło lub miało szanse ulec zmianie dzięki realizacji programu. Pod uwagę wzięto również różne okoliczności, które na niego wpływały.

Przeprowadzono również analizę **danych zastanych** (dokumentów programowych i strategicznych, dokumentacji konkursowej i

projektowej, raportów i opracowań, obowiązujących aktów prawnych oraz danych statystycznych). Szczegóły nt. zastosowanych technik badawczych przedstawia powyższy rysunek.

Badanie było realizowane w okresie od maja do listopada 2020 r.

ZASTOSOWANE TECHNIKI BADAWCZE

14 wywiadów indywidualnych	18 wywiadów telefonicznych z beneficjentami	ok. 360 ankiet
10 studiów przypadku	10 projektów poddanych benchmarkingowi	1 warsztat ewaluacyjny

ZAKRES BADANIA

Badaniem objęto te działania programu regionalnego, które przewidywały wsparcie projektów w obszarze ochrony środowiska i zmian klimatu, tj.:

- ❧ **Działanie 3.1** Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych,
- ❧ **Działanie 3.2** Efektywność energetyczna w przedsiębiorstwach,
- ❧ **Działanie 3.3** Efektywność energetyczna w sektorze publicznym i mieszkaniowym,
- ❧ **Działanie 3.4** Zrównoważona mobilność miejska i promowanie strategii niskoemisyjnych,
- ❧ **Działanie 3.5** Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna w ramach ZIT,
- ❧ **Działanie 4.1** Przeciwdziałanie zagrożeniom,
- ❧ **Działanie 4.2** Gospodarka odpadami,
- ❧ **Działanie 4.3** Rozwój infrastruktury wodno-ściekowej,
- ❧ **Działanie 4.5** Ochrona przyrody.
- ❧ **Działanie 4.6** Ochrona środowiska naturalnego i zasobów kulturowych na obszarze ZIT.

W ramach 3 i 4 osi priorytetowej (Działań i Poddziałań związanych z ochroną klimatu i środowiska) RPO WK-P 2014-2020 **udzielono wsparcia dla 488 projektów na kwotę 1 363 mln zł.**

OCENA TRAFNOŚCI WSPARCIA

Przeprowadzone analizy potwierdziły, że **wsparcie oferowane w programie odpowiada celom w zakresie zmian klimatu, zrównoważonego wykorzystania energii i ochrony środowiska określonym w Strategii Europa 2020.**

Również system monitorowania postępów i efektów wdrażania projektów jest dobrze skorelowany z tymi celami. Zastrzeżeń nie budzi system kryteriów wyboru projektów i jego bazowe założenia. **Kryteria dla większości działań są trafne i umożliwiają wybór najbardziej optymalnych projektów pod kątem realizacji celów strategicznych i środowiskowych.**

Katalog wskaźników jest kompletny i trafny z punktu widzenia kluczowych efektów określonych w programie i dla poszczególnych projektów. W przyszłości warto jednak doprecyzować definicje wskaźników i wzmocnić proces ich weryfikacji, jak również ich wartości docelowych na etapie oceny projektów.

91% respondentów
pozytywnie oceniło zestaw wskaźników

JAK MOŻE ZMIENIĆ SIĘ NASZ REGION?

Realizacja części projektów z programu regionalnego nadal trwa. Jednak dzięki wskaźnikom określonym w zawartych umowach możemy ocenić, jakie efekty w poszczególnych działaniach zostaną osiągnięte.

DZIAŁANIE 3.1

1 974
mikroinstalacji
fotowoltaicznych o
łącznej mocy
zainstalowanej 12,3 MW_e

719
mikroinstalacji do produkcji
energii ciepłej z OZE o
łącznej mocy zainstalowanej
4,1 MW_t

108 km
zmodernizowanych lub
wybudowanych sieci
elektroenergetycznych dla OZE

- 🔗 **największa liczba projektów oraz skala planowanych efektów ekologicznych** jest związana z rozwojem mikroinstalacji OZE w budynkach publicznych i mieszkalnych
- 🔗 **największą rolę w działaniach na rzecz rozwoju mikroinstalacji OZE** odegrają gminy – 92% planowanego efektu ekologicznego w postaci redukcji emisji CO₂ to zasługa jednostek samorządu terytorialnego

- ☞ „parasolowa” formuła realizacji **projektów** ma pozytywny wpływ na skuteczność wsparcia w zakresie rozwoju wykorzystania mikroinstalacji OZE przez mieszkańców

Poprawa jakości powietrza to dodatkowy efekt zastosowania instalacji OZE

DZIAŁANIE 3.3 I PODDZIAŁANIE 3.5.1

- ☞ projekty obejmują **głębką, kompleksową termomodernizację 399 budynków publicznych**
- ☞ zakres projektów wynika z przeprowadzonych **audytów energetycznych i był indywidualnie dostosowywany do potrzeb** oraz możliwości technicznych poszczególnych budynków

o **489 881 GJ/rok**
zmniejszy się
zapotrzebowanie na
energię ciepłą

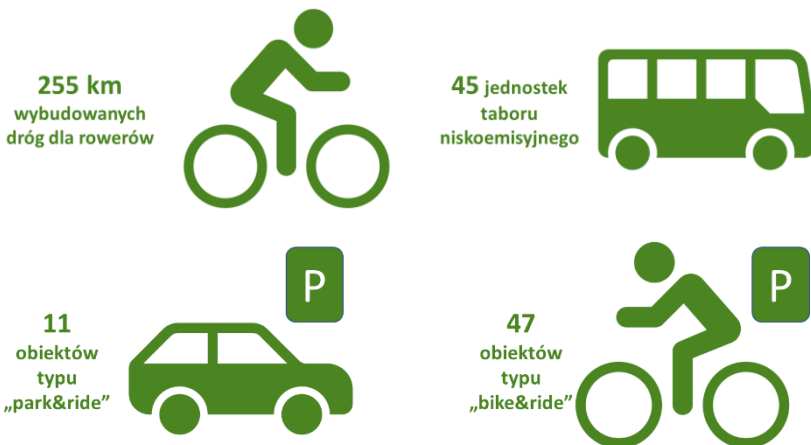

o **4 738 MWh/rok**
mniejsze
zapotrzebowanie na
energię elektryczną

- ☞ **efekty rzeczowe projektów są trwałe** i powinny spełniać swoją rolę przez kilkanaście do kilkudziesięciu lat
- ☞ projekty **rozwiązują diagnozowane problemy w sposób kompleksowy**, a ich efekty nie odnoszą się jedynie do poprawy efektywności energetycznej
- ☞ projekty rozwiązują także **problemy ekonomiczne** dzięki ograniczeniu wydatków na utrzymanie budynków i **problemy społeczne** związane z ich złym wyjściowym stanem technicznym

DZIAŁANIE 3.4 I PODDZIAŁANIE 3.5.2

- 🔗 projekty dotyczą **budowy infrastruktury transportu publicznego, działań związanych z polityką parkingową, infrastruktury rowerowej, ekologicznego transportu, a także systemów zarządzania ruchem (ITS) oraz wymiany oświetlenia ulicznego na energooszczędne**

- 🔗 efektem ekologicznym będzie **redukcja emisji CO₂ oraz innych zanieczyszczeń uciążliwych dla środowiska i mieszkańców miast**
- 🔗 przewiduje się też **zmianę nawyków mieszkańców dotyczących przemieszczania się** – stworzona lub zmodernizowana infrastruktura oraz nowoczesny tabor mogą zachęcić do korzystania z ekologicznego transportu zbiorowego lub neutralnych dla środowiska rowerów
- 🔗 modernizacja oświetlenia wpływa na **oszczędność energii elektrycznej**

DZIAŁANIE 4.1

- 🔗 projekty nastawione są na **zwiększenie możliwości przeciwdziałania skutkom różnego rodzaju zagrożeń, w tym związanych ze zmianami klimatu, oraz na ograniczanie ich skutków**

4000 osób ma być
zabezpieczonych
przed powodzią

456 jednostek
służb ratowniczych
ma zostać
doposażonych w
sprzęt

1 009 920 m³
- o tyle zwiększy się
objętość
retencjonowanej wody

- ☞ projekty będą miały wpływ na **łagodzenie skutków zmian klimatu** oraz wzmocnienie potencjału służb ratowniczych
- ☞ ich realizacja przełoży się na **zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców** regionu zmniejszenie strat materialnych oraz niematerialnych, co wpłynie pozytywnie na **jakość życia**

DZIAŁANIE 4.2

- ☞ projekty dotyczą **modernizacji zakładów zagospodarowania odpadów (ZZO)** oraz **Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów (PSZOK)**
- ☞ mimo że nie rozwiązują wszystkich problemów w zakresie gospodarki odpadami, **mają istotny wpływ na kompleksowe rozwiązywanie problemów** na terenie gmin (PSZOK) oraz regionu (ZZO).
- ☞ niektóre projekty zakładają tworzenie przy PSZOK **punktów wymiany oraz punktów napraw**
- ☞ realizacji projektów towarzyszą **działania edukacyjne**, które wpłyną na zwiększenie potencjału w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów komunalnych oraz przygotowania do ponownego ich użycia

40
dofinansowanych Punktów
Selektywnej Zbiórki Odpadów
Komunalnych

3
zmodernizowane zakłady
zagospodarowania
odpadów

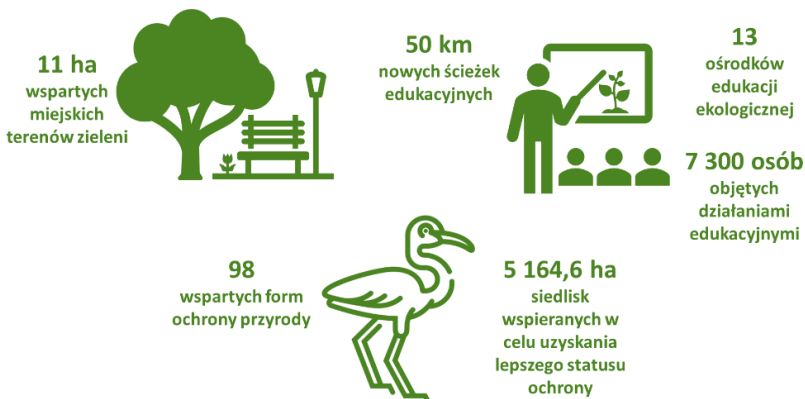
DZIAŁANIE 4.3 I PODDZIAŁANIE 4.6.1

- ☞ projekty obejmują inwestycje z zakresu **gospodarki wodno-ściekowej, w tym budowy lub modernizacji sieci kanalizacyjnej, oczyszczalni ścieków, sieci wodociągowej i stacji uzdatniania wody**
- ☞ projekty **zaspokajają kluczowe potrzeby** związane z oczyszczaniem ścieków komunalnych, zagospodarowaniem osadów ściekowych oraz zaopatrzeniem w wodę odpowiedniej jakości
- ☞ projekty przyczyniają się do spełniania przez aglomeracje **wymogów dyrektywy 91/271/EWG** dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych
- ☞ w efekcie inwestycji zwiększy się liczba osób korzystających z **ulepszonych oczyszczania ścieków oraz ulepszonych zaopatrzenia w wodę**

DZIAŁANIE 4.5 I PODDZIAŁANIE 4.6.3

- ☞ dofinansowano projekty obejmujące **ochronę cennych gatunków i siedlisk, kanalizację ruchu turystycznego, inwentaryzację zasobów przyrody oraz rozwój lub rewaloryzację terenów zieleni w środowisku miejskim**
- ☞ realizowane są też projekty dotyczące **edukacji ekologicznej, w tym budowy lub modernizacji ośrodków edukacji ekologicznej oraz rozbudowy ścieżek edukacji przyrodniczej**

JAK PROJEKTY MOGĄ WPŁYNAĆ?

NA ŚRODOWISKO I ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ

- ☞ szacowany przyrost udziału produkcji energii elektrycznej z OZE w **produkcji ogółem** na poziomie 0,3 punktu procentowego
- ☞ przyrost liczby mikroinstalacji fotowoltaicznych w województwie o ok. 2 000 szt.
- ☞ szacowana ilość zaoszczędzonej energii cieplnej na poziomie 489 880,7 GJ/rok, tj. 5% całkowitej sprzedaży energii cieplnej na cele komunalno-bytowe oraz 18% sprzedaży energii cieplnej dla urzędów i instytucji w województwie (w porównaniu z 2016 r.)

- ❏ szacowany roczny spadek emisji CO₂ na poziomie ok. **0,68% wojewódzkich emisji w sektorze non-ETS** (tj. nieobjętym systemem handlu uprawnieniami do emisji) oraz **0,34% całkowitych emisji w województwie**

NA SPOŁECZEŃSTWO I GOSPODARKĘ

- ❏ najważniejszy **efekt społeczny** - ograniczenie uciążliwości związanych z zanieczyszczeniem środowiska → **poprawa jakości powietrza i wody**, a tym samym **zdrowia mieszkańców**
- ❏ tworzenie **warunków do zwiększonej aktywności fizycznej** w czystym (lub mniej zanieczyszczonym środowisku) oraz wpływ na **rozwój postaw zdrowego życia**
- ❏ **wzrost świadomości ekologicznej, poprawy estetyki krajobrazu oraz redukcji zagrożeń dla życia i zdrowia ludzi**
- ❏ wśród **efektów gospodarczych**, m.in. **wzrost atrakcyjności osiedleńczej i inwestycyjnej, poprawa ładu przestrzennego, oszczędności dla gospodarstw domowych, wzrost potencjału rozwojowego gmin, poprawa warunków prowadzenia działalności związanej z turystyką**
- ❏ **zwiększenie efektywności energetycznej budynków i zmniejszenie zużycia energii w budynkach publicznych**
→ **obniżenie kosztów utrzymania infrastruktury**

PRZYSZŁE KIERUNKI WSPARCIA

W OBSZARZE ENERGETYKI, WSPARCIE NA:

- ❏ dalszy rozwój **OZE**, w tym **mikroinstalacji oraz termomodernizacji budynków publicznych i mieszkalnych**
- ❏ działania służące **poprawie jakości powietrza** – wymiana wysokoemisyjnych indywidualnych źródeł ciepła oraz rozwój i modernizacja sieci ciepłowniczych
- ❏ rekomendowane zaplanowanie instrumentów **komplementarnych wobec instrumentów oferowanych ze środków krajowych**

- ❧ inwestycje służące **adaptacji do zmian klimatu** (błękitno-zielona infrastruktura w miastach, zrównoważone systemy zagospodarowania wód opadowych, retencjonowanie wody)

W OBSZARZE ŚRODOWISKA WSPARCIE NA:

- ❧ utrzymanie odpowiednich standardów oczyszczania ścieków oraz optymalizacji gospodarki osadami ściekowymi
- ❧ rozwój **przydomowych oczyszczalni ścieków** na obszarach chronionych
- ❧ **modernizację i budowę infrastruktury do zaopatrzenia w wodę** i zapewnienie odpowiedniej jakości dostarczanej wody.

W OBSZARZE TRANSPORTU NISKOEMISYJNEGO WSPARCIE NA:

- ❧ **przejsięcie na model gospodarki o obiegu zamkniętym**
- ❧ dalszą **rozbudowę sieci dróg rowerowych**, uzupełnione o **działania edukacyjne** w zakresie korzystania z rowerów i promocji zdrowego stylu życia
- ❧ **rozwój elektromobilności w transporcie zbiorowym**, inteligentnych systemów zarządzania transportem i **rozbudowę systemu wypożyczalni rowerów i skuterów miejskich**
- ❧ stymulowanie wprowadzania **elementów zielonej infrastruktury**

W OBSZARZE OCHRONY PRZYRODY WSPARCIE NA:

- ❧ **działania z zakresu czynnej ochrony na obszarach objętych różnymi formami ochrony przyrody**
- ❧ **stymulowanie rozwoju gospodarczego gmin w oparciu o zasoby przyrodnicze**, w szczególności dla gmin z dużym udziałem obszarów Natura 2000
- ❧ realizację **w miastach dodatkowych inicjatyw służących adaptacji do zmian klimatu (zielona infrastruktura)**

Wykonawcy

FundEko

Fundeko Sp.J.
ul. Przejazd 4/77
02-654 Warszawa
www.fundeko.pl

IDEA Instytut Sp. z o.o.
Wierzbica 57b
05-140 poczta Serock
www.ideaorg.eu

Zamawiający

Województwo
Kujawsko-Pomorskie

Urząd Marszałkowski
Województwa Kujawsko-Pomorskiego
Plac Teatralny 2
87-100 Toruń
<http://www.kujawsko-pomorskie.pl>

Badanie jest finansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 i budżetu województwa kujawsko-pomorskiego.

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Województwo
Kujawsko-Pomorskie

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

